

Preek over 1 Johannes 1:1-4
- Schildwolde, 17 april 2022
- Kees van Dusseldorp
- Pasen!

Thema: 'Het leven is verschenen'

van tevoren paasliederen
'Daar juicht een toon'
'Glorie aan God'

Halleluja!
Paaskaars
Torta Pasquale

Opwekking 213: U zij de glorie (vooraf - staande)

votum en groet (versie B)
Psalm 9:1-5 (De Nieuwe Psalmberijming)
gebed
lezen: Johannes 20:1-18
lezen: 1 Johannes 1:1-4
Gezang 206 De Heer is waarlijk opgestaan (beurtzang)
kindermoment
projectlied
preek
Lied 641 Jezus leeft en ik met Hem
het nieuwe leven 1 Johannes 1:5-2:2
Opwekking 366 Kroon Hem met gouden kroon
gebed
collecte luisterlied: Liefde is de bron
Psalm 118:1,10
zegen (versie B)

Gemeente van de opgestane en levende Heer,

Mijn naam is Polycarpus. Ik ben een van de catechisanten van Johannes, de apostel. Wij wonen in Efeze, waar Johannes een paar jaar geleden is komen wonen, samen met Maria, de moeder van Jezus. Ik weet nog dat mijn ouders heel erg blij waren met de komst van Johannes. Nu zouden we een voorganger krijgen, die Jezus zelf had gekend. Onze kerk bestaat al best wel lang: het is al meer dan dertig jaar geleden dat Paulus hier een poos gewoond en gewerkt heeft. Toen was ik nog niet geboren. Maar ik heb het wel gehoord. Doordat Paulus vertelde over Jezus Christus, is de kerk hier ontstaan. Maar we hebben ook heel veel tegenwerking gehad. Er is zelfs een keer een enorme demonstratie tegen de kerk geweest. Helaas hebben ook veel interne meningsverschillen gehad. Mijn ouders hebben het er wel eens over. Soms zijn er nog wel eens hele discussies op verjaardagen. Als er veel visite is. Maar nu is Johannes hier komen wonen. Zijn komst heeft weer meer eenheid in de kerk gebracht, zeggen mijn ouders. En meer – hoe zeggen jullie dat – meer flow, meer liefde voor elkaar, meer vertrouwen op God, meer rust in de gemeente, meer uitstraling in de stad.

‘Polycarpus’ zei mijn moeder: ‘We willen graag dat jij op catechisatie gaat bij Johannes. Het is zo’n unieke kans dat hij hier nu woont. Een vriend van Jezus zelf!’ En mijn vader zei: ‘We hebben geregeld: elke week ga jij naar hem toe. En krijg je les van hem over het geloof, over Jezus, over de Bijbel, over de Vader, over de Heilige Geest, over de kerk en over het leven als christen. Niemand weet daar zoveel over als Johannes.’

Ik moet zeggen: dat kun je echt horen. In zijn preken. En ook op catechisatie. Dat ik les krijg les van iemand die Jezus zelf heeft gekend. Die de woorden uit Jezus’ eigen mond had gehoord, die zijn wondertekenen had gezien en die had gezien welke impact Jezus had. Johannes loopt er niet mee te koop, maar wij weten dat hij niet zomaar een van de twaalf leerlingen van Jezus was. Hij is ook echt een persoonlijke vriend van Jezus geworden. Ook al is Jezus al lang geleden gestorven, toch heeft deze Johannes nog een levende relatie met hem. Hij praat over Jezus alsof hij Hem elke dag nog ontmoet.

Als wij dat tegen hem zeggen, dan zegt hij: ‘Dat is ook zo! Jezus is immers opgestaan. Hij is zo actief op aarde! Doe je ogen ervoor open. Dan zie je Hem bezig! Dat heeft Hij ook beloofd: Ik laat jullie niet in de steek: de Trooster, de Heilige Geest zal in mijn plaats bij jullie zijn. Zo is Jezus zelf bij ons. Hij laat zich elke dag nog aan ons zien. Omdat ik Hem ken, herken ik Hem ook. Ik was de eerste die zag dat het Jezus was, toen Hij na zijn opstanding aan ons verscheen op het strand. Omdat ik van Hem hou, heb ik nog elke dag contact met Hem. Hij leeft, weet je wel!’

Snap je dat ik het echt heel bijzonder vind om catechisatie van Johannes te krijgen? Hij is een van drie leerlingen die ook in de meest persoonlijke momenten van Jezus erbij was geweest. Bij de verheerlijking op de berg. In Getsemané. In het paleis van de hogepriester. Hij stond erbij toen Jezus stierf aan het kruis. En hij was in het graf geweest. Toen Maria van Magdala met een verward verhaal was gekomen dat het graf van Jezus leeg was. Hij was samen met Petrus keihard naar het graf gerend en had Petrus zelfs verslagen: hij was er het eerste. Ik moet in mezelf altijd wel beetje lachen als ik me voorstel dat deze oude man met wit haar, die best een beetje moeizaam loopt, vroeger zo hard kon lopen dat hij Petrus eruit liep. Zie je het voor je?

Johannes is een van de weinigen die in het graf van Jezus is geweest. Regelmatig vraagt iemand hoe hij zo zeker weet dat Jezus echt uit de dood is opgestaan. Dat is immers best wel een dingetje om te geloven. Zei Ruud de Wild afgelopen donderdag ook niet zoiets? Dat het gewoon niet kan? Ik vind het ook onvoorstelbaar. Dat iemand die gedood is, en zelfs begraven is, weer kan opstaan uit de dood. Logisch dat je dat niet zomaar aanneemt, maar wel wilt weten hoe betrouwbaar dat verhaal is.

Weet je wat Johannes doet, als iemand uit onze catechisatiegroep dat aan hem vraagt? Hoe hij het zo zeker weet dat Jezus opgestaan is? Weet je, we mogen bij Johannes altijd alles vragen wat we willen. 'De waarheid wordt alleen maar duidelijker als je vragen stelt', zegt hij altijd. En als we vragen naar zijn zekerheid dat Jezus leeft, dan vertelt hij gewoon precies hoe het ging. Op die allereerste Paaszondag. Hoe hij het eerst ook niet geloofde, maar er uiteindelijk niet onderuit kon.

"s Morgens waren Petrus en ik naar het graf gerend. Ik was er het eerst en keek naar binnen. In eerste instantie dacht ik dat het lichaam er nog lag. Ik keek de donkere grotkamer in en zag daar de witte lijkwade. De windsels die om het lichaam van Jezus heen gewikkeld waren, waren nog intact. Ze lagen niet in een hoopje op de grond. Ze lagen niet netjes opgerold aan de kant. Ze hadden nog steeds de vorm van het lichaam. Maar toen ik het graf inging en beter keek, ontdekte ik: dit is een lege cocon. Een stijve huls. De bovenkant was open. De zweetdoek die op zijn hoofd was gelegd lag wel netjes opgevouwen aan de kant. Het graf was leeg!

Toen begon het bij mij al een beetje te dagen: het lijkt wel of Jezus is opgestaan! Ik durfde het nog niet te geloven. En al helemaal niet erover te praten. Want inderdaad, het is een bizar verhaal, dat niet zomaar geloofd wordt.

Later die morgen kwam Maria van Magdala nog een keer bij ons langs. Toen zei ze dat ze Jezus zelf had ontmoet. En dat ze van Jezus tegen ons moest zeggen dat Hij nog even op aarde zou zijn voordat Hij naar de Vader zou gaan. Eerlijk is eerlijk, zij was de eerste die het echt geloofde. Zij was ook de eerste die Jezus gezien en gesproken had na zijn opstanding. Maar wij dachten: 'Nou, Maria van Magdala, we weten het niet. Ze heeft wel een verleden. En ze volgde Jezus altijd en overal, had zich helemaal aan Hem verbonden. Zou haar verhaal wel betrouwbaar zijn?

Zo ging het bij ons die eerste Paasdag. Ik snap nu nog niet, waarom ik het niet direct begreep. Waarom ik het niet sneller geloofde. We hadden toch kunnen weten dat Jezus zou opstaan! Hij had het zo duidelijk gezegd. We kenden de Bijbel toen toch nog niet goed genoeg. En hadden nog niet genoeg begrepen van wat Jezus allemaal gezegd had. Het duurde een hele dag voordat we het begrepen. Jullie vieren het Paasfeest vanaf het moment dat het licht wordt. Terecht: want Jezus is in de vroege morgen opgestaan. Maar toen, op die eerste Paasdag, durfden we pas 's avonds echt blij te zijn. Toen Jezus zelf aan ons verscheen.

Ineens stond Hij in ons midden. 'Vrede zij jullie' zei Hij. Voor ons geloof was het echt nodig dat we Hem zagen. En een week later nog een keer, omdat Thomas die eerste keer er niet bij was. En daarna heeft Hij ons nog vaker opgezocht. En dat doet Hij nog steeds, ook al is dat dan niet meer lichamelijk, maar meer geestelijk. Maar echt, twijfel niet aan de opstanding van Jezus. Wij hebben het niet verzonnen. Wij wilden er eerst ook niet aan. We hadden een tijd nodig om ervan overtuigd te raken. Maar we hebben Hem zelf gezien

en gesproken. En later ook begrepen dat het was aangekondigd. In de Bijbel. En door Hemzelf.'

Kijk, dat bedoel ik. Daarom ben ik zo blij dat ik catechisatie van Johannes krijg. Hij kan de dingen vertellen alsof je er zelf bij bent.

Mijn ouders waren heel erg blij dat Johannes in Efeze kwam wonen. Hij preekt vaak bij ons in de gemeente. Ik vind het niet altijd gemakkelijk om hem goed te begrijpen. Hij preekt soms best moeilijk. Over licht en waarheid, over opnieuw geboren worden, over het woord dat vanaf het begin bij God was, over dode mensen die eeuwig leven en levende mensen die eigenlijk dood zijn. Maar wat mij vooral opvalt, is de uitstraling die deze man heeft. Hij straalt altijd als hij het over Jezus heeft. We hebben best al veel over Jezus gehoord. We hebben ook een paar boeken waarin het leven van Jezus kort is beschreven. Maar als Johannes gaat vertellen wat hij meegemaakt heeft, dan klinkt het echt anders. Veel mooier. Veel stralender. Veel echter. Hij is zo enthousiast. Hij heeft zoveel blijdschap. Zoveel wijsheid. Zoveel inzicht ook. De interpretatie die hij geeft van Jezus' woorden en daden! Dat kan alleen maar van de Heilige Geest komen. Als hij preekt, merk je dat de Heilige Geest werkt. Net of Jezus er zelf is. Ik kom altijd uit de kerkdienst met het gevoel dat ik even dichtbij God ben geweest. Gek hè? Dat je door te luisteren naar woorden en verhalen iets van God ervaart. Dat je dan anders in het leven staat. In mijn beleving schijnt altijd de zon als de kerkdienst afgelopen was. Dat kan niet kloppen, maar dat gevoel is er wel.

Mijn ouders hebben mij op catechisatie gedaan bij Johannes. Ik kan goed leren en ze denken dat ik veel van Johannes kan leren en dan later misschien ook zelf prediker kan worden. Niet dat dat persé moet van ze. Maar ze zouden het wel mooi vinden. En ik vind het ook wel een belevens. En een eer. Ik kan later zeggen dat ik les heb gehad van de apostel Johannes!

Heb jij wel eens catechisatie van een oude man gehad? En dan bedoel ik echt oud: een tachtig-plusser? Ik ben zelf een tiener. Dan denk je: zoveel leeftijdsverschil, dat kan toch nooit matchen? Natuurlijk, er is best verschil. Johannes weet niet altijd precies waar wij mee bezig zijn op school en in onze vrije tijd. Maar voor mij is dat nooit een probleem. Want die oude Johannes is zó vitaal! Zijn onderwijs is zo inspirerend! Dan maak leeftijd niet uit. Jij kent toch zeker ook wel oude mensen, die nog zoveel uitstraling hebben? Die prachtige verhalen kunnen vertellen. Van hun levenservaringen en hun geloofservaringen. Bij wie het leven nog uit de ogen spat! Nou, zo'n catecheet is Johannes.

Hij is soms best confronterend, vergis je niet. Als hij het heeft over mensen die niet geloven dat Jezus de Zoon van God is – nou dan heb je aan Johannes een hele verkeerde! Grote leugenaars, noemt hij ze. Mensen die de leugens van de duivel geloven. Of als je het wel zegt te geloven, maar het blijkt op geen enkele manier in de praktijk. Dat is Johannes ook heel scherp: als jij niet van je broeder of zuster houdt, dan houd je ook niet van God. Als jij iemand haat, ben je een moordenaar, Of als je zegt: ik ben niet zo'n grote zondaar, het valt met mij wel mee – nou, dan zegt Johannes: wie hou je nu voor de gek: God of jezelf? Kom op, wees eerlijk – dat klopt niet. Zo maak je van Jezus een leugenaar. Dan kun je echt zien, dat je Johannes op het hart trapt. En dat is niet alleen omdat het over zijn vriend gaat. Maar vooral, omdat het over zijn Heer gaat, over de Zoon van God.

En omdat jij met zulke woorden en met zulk gedrag laat zien dat je Jezus niet kent. Dat je de Vader niet kent. En dat je zo buiten het eeuwig leven blijft staan.

Aan de andere kant vertelt Johannes ook hoe het wel zit: Als jij gelooft, dat Jezus Gods Zoon is, dan woont God in jou. Als jij je zonden belijdt, dan zijn ze vergeven en krijg jij kracht om ermee te breken. Als jij ziet dat God liefde voor de wereld achter de komst van Jezus zit, dan leer je ook zelf de mensen lief te hebben, wie ze ook zijn. Als jij Jezus kent, ken je ook de Vader. En zul je eeuwig in het huis van de Vader wonen.

**

Je hoort wel, ik heb best al wat opgestoken van de catechisatielessen van Johannes. Nu ik het zo aan jullie vertel, valt het mij eigenlijk best wel mee. Ik heb natuurlijk geluk: ik kan het hem vragen als ik iets niet begrijp. We zitten altijd in een kring om Johannes heen. Hij vertelt, wij vragen. Jullie gebruiken natuurlijk heel andere lesmethoden. Met powerpoints, readers, hoorcolleges enzo. Maar wij hebben gewoon een gesprek. Met vragen en tegenvragen. Met verhalen en betogen. Met discussies en met gebeden.

Vandaag was ook weer zo'n les. Johannes zegt op een gegeven moment iets, wat bij mij blijft. Hij vertelt op zijn manier iets vertelde over Pasen en zegt dan: 'Het leven is verschenen'. Hij zegt niet: 'Jezus is opgestaan uit de dood'. Nee, hij zegt: 'Het leven is verschenen'. Ik had dat ook al eens een keer in zijn brief gelezen en toen gedacht: dat moet ik een keer aan Johannes vragen. Dus is steek mijn hand op en vraag hem: 'Johannes, waarom zegt u dat op zo'n bijzondere manier: 'Het leven is verschenen'. Het klinkt heel mooi. Maar waarom zegt u dat zo apart?'

Johannes gaat ervoor zitten: 'Beste Polycarpus. Bedankt voor je vraag. Ik kies er inderdaad bewust voor om het zo te zeggen. Zodat jullie erover nadenken. Weet je, voor mij zitten er in ieder geval drie lagen in.

De eerste laag heeft voor mij te maken met de opstanding van Jezus uit de dood. Tot aan die dag gingen alle mensen een keer dood. Dat gold zelfs voor de mensen die door Jezus uit de dood waren teruggehaald, zoals Lazarus. Het gaf in die tijd een enorme deining dat Jezus iemand tot het leven terug had geroepen. Dat was ook echt bijzonder. Jezus schreeuwde echt het graf in. Met harde stem gaf het commando: 'Lazarus kom naar buiten!'. En toen kwam Lazarus naar buiten, met de windels nog om zijn lichaam. Echt een wonderteken! Maar Lazarus is later nog een keer gestorven. Alle mensen gaan een keer dood. Dat geldt ook voor mij, ook al denken sommige mensen dat ik in leven blijf tot Jezus weer terugkomt. Maar dat heeft Jezus nooit gezegd. Als het nog een poos duurt, dan zal ik ook een keer sterven. De dood lijkt op aarde het laatste woord te hebben. Maar de opstanding van Jezus laat zien dat dat niet klopt! Hij heeft de dood overwonnen. Daarom zeg ik: Het leven is verschenen! Toen op die Paasdag heeft het leven de windsels van de dood van zich afgeschud. Ik snap nog steeds niet, dat er niet meer mensen zijn die daardoor tot geloof gekomen zijn. Dat is toch wat je wilt? Dat is toch waar alle mensen naar op zoek zijn? Dat je niet dood gaat? De opstanding van Jezus laat zien dat er door de dood heen leven is. Dat je de dood achter je kunt laten. En als Hij de dood achter zich gelaten heeft, dan geldt dat ook iedereen die in Hem gelooft.

'Het leven is verschenen'. Dat zeg ik bewust zo. De tweede laag is, dat Jezus ook echt het Leven is! Zo noemt Hij zichzelf. 'Ik ben de opstanding en het leven. Ik ben de weg, de

waarheid en het leven'. En Jezus zegt het nog veel vaker: 'Ik het brood van het leven. Ik ben het levende water. Ik ben het licht van het leven.' Jezus is zelf het leven. Moet je kijken hoeveel leven er in zijn omgeving ontstaat: blijdschap, liefde, genezing, vrijheid, plezier, waarheid, kracht, rust. Jullie zeggen dat ik vitaal ben. En daar ben ik ook dankbaar voor. Maar echte vitaliteit, dat straalde Jezus uit. Heb je mijn boek gelezen? De biografie die ik over Jezus heb geschreven? Mijn evangelie? Rondom Jezus zindert het van het leven. Hij draagt de Geest van het leven. En iedereen die in Hem gelooft, die wordt meegenomen in dat leven. Als ik zeg: 'het leven is verschenen', slaat dat niet alleen op de opstanding. Maar het slaat op alles wat wij van Jezus hebben gezien en met Hem hebben beleefd. Gods Zoon is verschenen. Het Woord is mens geworden.

'Het leven is verschenen'. Voor mij ligt daar ook nog een derde laag in. En dat is het leven dat Jezus ons geeft. Hij noemt dat zelf het eeuwige leven, dat Hij voor ons verdiend heeft. Weet je, Pasen is prachtig. Maar Pasen is ook een groot uitroepteken achter Goede Vrijdag. Toen en daar op Golgotha heeft Jezus het offer gebracht. Zodat ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat, maar eeuwig leven krijgt. Dat de gekruisigde is opgestaan, dat laat zien dat Hij echt de oorzaak van onze ellende heeft opgeruimd. Hij zei dat van tevoren. Met kruis en opstanding is het begonnen. En na de komst van de Heilige Geest is dat wereldwijd doorgegaan: mensen leren God kennen en liefhebben, leren Jezus aanbidden en dienen, laten zich door de Geest vullen met waarheid, liefde en kracht. Mensen komen tot bekering, vragen vergeving voor hun zonden, stoppen met hun slechte daden en gaan zich inzetten voor anderen. Daaruit blijkt dat ze het eeuwige leven hebben. Ook al is de uitvoering daarvan nog beperkt, gebonden aan de beperkingen en roept het de haat van de wereld op. Toch zijn er mensen die het eeuwige leven begonnen zijn. Om – zoals het woord het al zegt – hun toekomst in eeuwige heerlijkheid te voltooien.

**

Het is een prachtig getuigenis van de oude apostel. Iemand uit onze groep waagt het nog om een vervolgvraag te stellen: 'Wat is er precies veranderd sinds het leven verschenen is?' Maar Johannes is klaar voor vandaag. Hij per slot van rekening al een tachtigplusser. 'Dat komt later. Dan wil ik het hebben over de blijdschap die het brengt, de hoop, de verbondenheid met elkaar en met de Vader en nog heel veel andere dingen'. Maar voor vandaag is het genoeg. Vier het feest en geniet van het leven!

**

Broeders, zusters, deze Polycarpus heeft echt bestaan. Hij was een leerling van Johannes. Johannes heeft hem later aangesteld als hoofdpredikant in Smyrna, die zo ver van Efeze af. Van Polycarpus is een brief bewaard gebleven aan de gemeente in Filippi. ik heb die nog eens doorgelezen. Je kunt hem vast op internet wel ergens vinden. In die brief spreekt hij van de vreugde die mensen ontvangen als ze zich laten redden door Gods genade. Hij schrijft bijvoorbeeld: 'Geloof in Hem die Jezus Christus uit de dood opwekte, hem eerde en hem de troon aan zijn rechterhand heeft gegeven. Aan Hem is alles op aarde en in de hemel onderworpen. Laten we volhouden in geloof en verwachting van Jezus, die alle haat en lijden heeft verdragen opdat wij zouden leven.'

Van deze Polycarpus weten we dat hij op oudere leeftijd is opgepakt in het kader van de vervolging van christenen. Ook daarvan is een oud verslag beschikbaar: de marteldood van de heilige Polycarpus, bisschop van Smyrna. Men wilde hem in de arena door de

leeuwen laten verscheuren. Toen dat niet lukte, heeft men hem levend verbrand. Opvallend is zijn rust en blijmoedigheid waarmee hij deze dood tegemoet ging. Hij stierf met in de vreugde van Pasen. Door de manier waarop hij stierf zijn veel mensen tot geloof gekomen. En heeft de keizer besloten om christenen niet meer te doden, omdat het ave-rechts werkte. Want zij zijn ten diepste niet bang voor de dood. Zij hebben het eeuwige leven.

‘Het leven is verschenen’. Kijk naar Jezus. Luister naar Johannes. Let op Polycarpus. En zoveel anderen. Je hoeft het niet zelf gezien te hebben om het te geloven. Je hoeft er niet bij geweest te zijn om te delen in zijn levenskracht en vitaliteit. Je hoeft niet zelf Jezus ontmoet te hebben om het Paasfeest te vieren. Vier het feest! Aanbid de Heer. Laat je vullen met de Geest. Leef het leven!

Amen